

รู้จักกับ ร่าง W.S.U.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ปี 61

ท้อ จากฉบับที่แล้ว

กฎหมายในระดับสากลที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งมักจะถูกนำมาใช้เปรียบเทียบเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดขอบเขตของกฎหมายในด้านนี้ คือ Regulation (EU) 2016/679 General Data Protection Regulation หรือเรียกย่อๆ ว่า GDPR เป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป ซึ่งได้มีผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายทำการพิจารณาและวิเคราะห์ประเด็นความสอดคล้องของ ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กับ GDPR ภายใต้ประเด็นการบังคับใช้ที่สำคัญดังนี้

1) การกำหนดบทนิยาม “ข้อมูลส่วนบุคคล”

ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มาตรา 6 กำหนดว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล (บุคคลธรรมดาเท่านั้น) ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงการระบุชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน หรือที่อยู่ทางธุรกิจ และข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

บทนิยามนี้มีความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของ GDPR ที่ระบุไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคล คือ ข้อมูลของบุคคลธรรมดาที่ยังมีชีวิตอยู่ และทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม แต่ใน GDPR จะให้ความหมายที่ชัดเจนกว่าเพราะมีการระบุถึง ชื่อ หมายเลขประจำตัว ข้อมูลสถานที่อยู่ และการระบุตัวตนทางออนไลน์ (email address, IP address ที่ใช้เข้ามาทำธุรกรรม) โดยจากปัจจัยหนึ่งหรือหลายอย่างที่กล่าวมา ซึ่งจะทำให้สามารถระบุลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางพันธุกรรม สภาพทางจิต สภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรือสังคมของบุคคลธรรมดานั้น ให้ถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสิ้น ทำให้สำหรับ GDPR แล้ว ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกทำใหม่

3U

วิษณุคุรุฑ์ เมาระพงษ์

ที่ปรึกษาโครงการการรณรงค์ของหน่วยงานภาครัฐ

สังกัดสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา

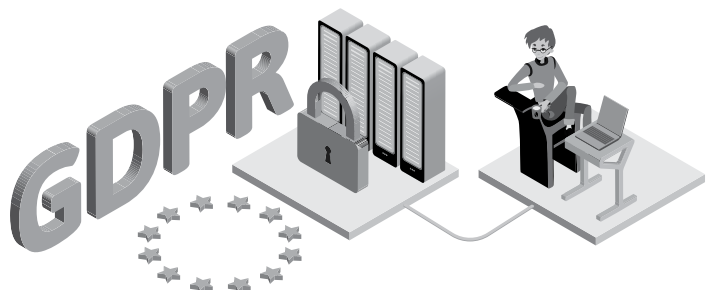
ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ข้อมูลที่ถูกเข้ารหัส หรือการใช้นามแฝง แต่หากสามารถนำไปวิเคราะห์ และประมวลผล จนนำไปสู่การระบุตัวเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้นๆ ได้ ก็ถือว่าอยู่ในบทนิยามของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคล และต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมาย ซึ่งในร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จะเปิดกว้างกว่า และต้องมีการตีความเป็นรายการกันไป

2) การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล

ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ได้มีการกำหนดบทนิยามของการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล เพียงแต่กำหนดหลักการพื้นฐานไว้ว่า “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะกระทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อน หรือในขณะนั้น เว้นแต่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำได้”

ในขณะที่ GDPR จะกำหนดนิยามของ “การประมวลผล” (Processing) ว่าหมายถึง การดำเนินงานหรือการดำเนินการใดๆ ที่ทำแกข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีอัตโนมัติหรือไม่ (automated mean) เช่น การเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดการ การ

จัดโครงสร้าง การจัดเก็บ การปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลง การเรียกค้น การให้คำปรึกษา การใช้ การเปิดเผยข้อมูลโดยการส่งผ่าน การเผยแพร่ การจำกัด การทำลาย หรือการลบ เป็นต้น

ซึ่งสำหรับร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่ไม่ได้มีการนิยามที่ชัดเจนอาจเกิดความยุ่งยากในการบังคับใช้ และการตีความแต่อย่างไรก็ตามผลของความผิดที่เกิดจากการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอม ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้กำหนดไว้ทั้งความผิดทางแพ่ง ทางปกครอง และทางอาญา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องรู้ว่าอะไรบ้างคือข้อมูลส่วนบุคคล และอะไรคือการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งหากพิจารณาตีความตามแนวทางของ GDPR การกระทำดังต่อไปนี้ถือได้ว่าเป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล อาทิ การเข้าถึงบัญชีรายชื่อบุคคลที่มีข้อมูลส่วนบุคคล การทำลายเอกสารที่มีข้อมูลส่วนบุคคล การนำภาพของบุคคลขึ้นแสดงบนเว็บไซต์หรือสื่อออนไลน์ การจัดเก็บ IP address หรือ MAC address และการบันทึกวิดีโอ (CCTV) เป็นต้น ซึ่งสำหรับร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จะกำหนดไว้ว่า หากการบันทึกวิดีโอเป็นการกระทำเพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพของบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลสามารถทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลได้

3) ความยินยอมที่ขอด้วยกฎหมาย

ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ได้มีการกำหนดบทนิยามที่ชัดเจนในประเด็นนี้ แต่ตามนิยามของ GDPR “ความยินยอม” ถือเป็นประเด็นสำคัญอย่างมาก กล่าวคือ การที่จะกระทำการใดๆ ต่อข้อมูลส่วนบุคคลได้ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน โดยกฎหมายกำหนดไว้ว่า ความยินยอมนั้นต้องกระทำโดยอิสระ เฉพาะเจาะจง โดยได้รับทราบข้อมูลที่เพียงพอ และโดยปราศจากข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว และต้องทำเป็นหนังสือ นอกจากนี้ ความยินยอมดังกล่าวอาจยกเลิกเพิกถอนเมื่อใดก็ได้ และในหลายๆ กรณีแม้จะได้รับความยินยอม ความยินยอมดังกล่าวก็อาจไม่สามารถบังคับใช้ได้ เนื่องจากสถานะทางสังคม และ

เศรษฐกิจที่แตกต่างกัน อาทิ ความยินยอมที่นายจ้างได้จากลูกจ้างเพื่อกระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้าง

ร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่กำลังจะถูกบังคับใช้เป็นกฎหมายหลักในการควบคุมดูแลข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่วนใหญ่เกิดจากการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหากจะกล่าวโดยตรงแล้ว นั่นก็คือข้อมูลของลูกค้า ผู้ให้บริการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องรับทราบ และเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการที่รัดกุม และสอดคล้องกับบทบัญญัติทางกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อธุรกิจ และองค์การ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วจากมุมมองของนักกฎหมายหลายๆ ท่าน อาจจะยังมีอีกหลายประเด็นในรายละเอียดของกฎหมายฉบับนี้ ที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อการดำเนินธุรกิจ และอาจมีข้อที่ควรต้องเพิ่มเติมอีกหลายประการ เพื่อมิให้การบังคับใช้กฎหมายก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจที่แตกต่างมาตีความ ซึ่งจะสร้างความไม่แน่นอนต่อการประกอบธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตามองค์การก็จำเป็นต้องเตรียมความพร้อม และปรับตัวเพื่อรองรับการบังคับใช้กฎหมายในอนาคตอันใกล้ ซึ่งทางกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้เตรียมพร้อมในการจัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล” ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ มีอิสระในการทำงานในลักษณะที่พร้อมปกป้องสิทธิของประชาชน และมีการทำงานที่ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมถึงการสร้างความตระหนัก และการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง ตลอดจนช่วยดูแลประชาชนจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นได้อย่างคล่องตัว และรวดเร็ว โดยได้เปิด “ศูนย์การเรียนรู้ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Knowledge Center: DPKC)” ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA Thailand เพื่อเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างความตระหนักด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่หน่วยงานองค์กร และประชาชน

ข้อมูลอ้างอิง:

- ข้อสังเกตเบื้องต้นต่อร่าง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ศุภวัชร มาลานนท์ คณะนิติศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์., กรุงเทพฯธุรกิจ
- REGULATION (EU) 2016/679 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation, GDPR)
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- www.it24hrs.com
- www.matichonweekly.com